

Uluslararası Terörizmin Kodları

Uluslararası Terörizmin Kodları

1960'lardan itibaren terörizm, uluslararası çalkantılara paralel olarak ivme kazanmıştır. Terörizmin teriminin siyasi jargonda yoğun olarak kullanımı da bu döneme rastladığı gibi, daha önceleri pek bilinmeyen yollarından biri tarafından uçak kaçırma gibi yöntemlere de bu dönemde denk gelmektedir.

Totaliter rejimlerin aksine demokrasilerin rehine alma vakaları karşısında hassasiyet göstermeleri nedeniyle terör örgütleri bu yolla taviz koparmaya çalışmışlardır. Bu dönemde cereyan eden önemli olaylar olarak; Vietnam Savaşı 1960'ların başında başlamış, 1963'te Başkan Kennedy, 1967'de Che Guevara, 1968'de Martin Luther King öldürülmüş, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Baader-Meinhof, Geçici İrlanda Kurtuluş Ordusu, Japon Kızıl Ordusu ve İtalyan Kızıl Tugaylarının faaliyetleri tımanışa geçmiştir.

1967 Arap-İsrail Savaşı sonrasında itibaren terör turmanmaya başlamış, bir Japon intihar timi tarafından Tel Aviv-Lod havaalanına gerçekleştirilen baskın, 1972 Münih Olimpiyatlarında İsraili sporcuların öldürülmesi ve bombalı mektup eylemleri uluslararası terörizmin ilk örnekleri olarak görülmüştür.

1970'lerden itibaren, terörist gruplar uluslararası ortamda yer alan eylemler yapmaya başlamışlar, bu kapsamda demokratik hükümetleri sol görüş çerçevesinde devirmek, birleşmiş bir vatan kurmak veya köktendinci ilkeler benimsemişlerdir. Hayal kırıklığına uğramış milliyetçilerle sosyalist idealleri kaynaştıran İrlanda Cumhuriyet Ordusu (IRA), Bask Euzkadi Ta Askatasuna (ETA) ve pek çoğu Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) bağlantılı Filistinli gruplar, siyasi amaçlarına ulaşmayı başaramasalar bile seslerini duyurmayı başarmışlardır.

11 Eylül 2001 saldırıları sonrasında bir milat olarak, sınırlı alanlarda faaliyet gösteren terörizmin artık sınırları aşan bir şekil aldığı görülmüştür. Bu saldırılar nedeniyle terörizmin küreselleştiği, terörizmin artık yaygınlaşmaya başladığı ve dünya geneline yayıldığı genel anlamda kabul görmüştür. Küreselleşmenin ve teknolojinin getirdiği fırsatların, terör örgütlerinin düşman olarak gördüklerini lokal olarak bulunduğu ve konuşlandığı sınırların dışında da varmaya başlamasına olarak sağladığı, ayrıca dünyanın en zengin ve gelişmiş ülkelerinin bile vurulabildiği bir dönemde; bu durum, sokaktaki halkın psikolojik açıdan kaygı ve kuşku duymasına neden olmuştur.

Günümüzde terörün en önemli özelliği, uluslararası bir nitelik kazanması ve bu ilişkilerini oldukça geliştirmiş olmasıdır. Artık, teröristler eskiden olduğu gibi sadece içinde bulundukları ülke ile sınırlı kalmayıp, başka ülkelerdeki farklı gruplar ile bağlantılar kurarak karşılıklı destek sağlamaktadırlar. Dolayısıyla teröristler, uluslararası bağlantılarını ve modern teknolojiyi de kullanmak suretiyle milletlerarası etki yapan eylemler düzenleyebilmektedirler.

Uluslararası terörizm, geçmişle kıyaslandığında çok daha tehlikeli bir boyuta ulaşmıştır. Çünkü kullanılan amaçlar ve araçlar itibariyle gelişim göstermiştir. Ayrıca, sadece siyasal amaç güdülerek yapılan bir olay olmaktan da uzaklaşan uluslararası terörizm, gitikçe şekil değiştirmiştir. Dolayısıyla, giderek daha da “uluslararasılaşan” ve “küreselleşen” bir suç biçimi olarak uluslararası terörizm, sınır tanımaksızın ve ayırt etmeksizin tüm dünya uluslarını tehdit eder bir hal almıştır.

Terörizmin uluslararası bir nitelik kazanmasının başlıca sebepleri olarak; uluslararası haberleşme ve ulaşım araçlarının son yıllardaki hızlı gelişimi, yeni silah ve teçhizatlar ile teknolojik imkânların artması, bazı ülkelerin ideolojilerini ve devrinlerini yaymada terörizmi yöntem olarak seçmeleri, uluslararası terör örgütleri arasındaki istihbarat, eğitim, lojistik, teknik, finans temini, eylem yöntemleri, konusunda organik bağların ve iş birliğinin artması, sayılabilmektedir.

Uluslararası terörizmin, BM Uluslararası Terörizm Komitesine göre tanımı şu şekildedir: Uluslararası boyutları da bulunan bir uzlaşmazlığın üzerine, bu uzlaşmazlığın arzu edilen yönde gelişimini sağlamak amacıyla bir üçüncü devletin sınırları dâhilinde bir yabancınn kendi uyruğunda bulunmayan bir başkasına uyguladığı şiddet ve baskıdır.

Uluslararası terörizmi; “gözetilen hedef, gerçekleştirilen eylemler ve kaynakları itibarıyla birden fazla devleti ilgilendiren ve uluslararası sonuçlar doğuran terörist faaliyetler” olarak ifade etmek mümkündür. Bu kavram, terörist eylemin sınırlar ötesi boyuta taşınmasına ve uluslararası etki ve sonuçlar doğurur hale gelmesine odaklanmaktadır. Terörizmi, yabancılara veya yabancılara ait hedeflere yöneltilirse, hükümetler veya birden fazla devlet tarafından beslenen unsurlarla yapılsa, bir yabancı hükümetin veya uluslararası örgitlerin siyasi mekanizmalarını etkilemek için yapılsa uluslararası nitelik kazanmaktadır.

Uluslararası terörizm, belirli siyasal, sosyal ve ekonomik çıkarlar sağlamak için insan hayatlarını, iç sosyal dinamikleri, uluslararası barış ve güvenlik ortamını, devletlerin barışçıl ilişkilerini, iç işlerini, anlaşmazlıkların barışçıl yollarla çözümünü, iç hukuku ve uluslararası hukuku hedef almaktadır. Devletlerin ikili ve karşılıklı ilişkilerinde olumsuz etki yaratarak ve çözülmesi yıllar süren anlaşmazlıklar doğurmaktadır. Devletlerin diplomatik ilişkilerini ve temsilcilerini hedef seçerek ilişkilerin gelişimini ve devletlerin birbirile iletişimini tehdit etmektedir.

Uluslararası terörizmi; “bir veya birden çok ülke vatandaşlarına oluşturulmuş, desteğini içeriden veya dışardan, bir veya birden çok kaynaktan sağlayan organizasyon, kişi veya gruplarca, her hangi bir toplum, devlet veya devletler üzerinde baskı yaratmak suretiyle bazı kazanımlar sağlamak, etnik ve bölgesel sorunları tahrik ederek ülkelerin ulusal menfaatlerine zarar vermek amacıyla şiddet eylemlerine başvurulmasıdır” şeklinde tanımlamak mümkündür.

Uluslararası terörizm, sınırları aşan, elemanları çok uluslu olan, yaptığı eylemler birden çok ülkeyi kapsayan, ortaya çıkardığı sorunların birçok ülkeyi ilgilendirdiği, yerel hedefler dışında yabancı hedeflere yönelen, başka devletler tarafından desteklenen ve uluslararası örgütleri, devletleri ve hukuku etkileyen terör faaliyetleri olarak tanımlanabilmektedir.

Bir devletin sınırları içerisinde gelişmekle beraber sadece o devleti ilgilendirmekle kalmayıp, teknolojinin ve haberleşme araçlarının gelişmesi sonucu bazı dış ülkelerin ve yabancı güç odaklarının da müdahil olduğu terör faaliyetlerine uluslararası terörizm denilmektedir.

Uluslararası terörizm, “içeriği ve tekrarı uluslararası sonuçlar doğuran terörist faaliyetler” olarak tanımlanmaktadır. Ancak terörün uluslararası niteliği bununla sınırlı kalmamaktadır. Bir yabancı devletin ya da bir uluslararası örgütün politikasını etkilemek üzere gerçekleştirilen şiddet eylemleri de uluslararası nitelik taşımaktadır. Bunun yanı sıra, bir ya da birden fazla devletin desteğini alarak terörist eylemlerde bulunulması durumu da aynı çerçevede değerlendirilmektedir.

Bir başka tanımda ise uluslararası terörizm için; terörizm eğer; yabancılara veya yabancılara ait hedeflere yöneltilirse, hükümetler veya birden fazla devletin beslediği, desteklediği unsurlarca yapılırsa, bir yabancı hükümetin veya uluslararası örgütlerin siyasetlerini etkilemek için yapılırsa, uluslararası nitelik kazanmaktadır.

Terörizm yabancılara ait hedeflere yönelirse, bir veya birden fazla hükümet ve devlet tarafından desteklenirse, başka bir hükümeti veya uluslararası örgütleri etkilemek için yapılırsa, uluslararası hukuku hedef alan faaliyetlerde bulunursa, devletler arasında çözülmesi çok uzun zaman alacak sorunlar ortaya çıkaracaksa, uluslararası barış ve güvene tehdit oluştuyorsa, uluslararası hale gelmektedir.

Uluslararası terörizm, aynı zamanda, kabul edilmiş uluslararası savaş ve diplomasi kuralları dışında sürdürülen şiddet kampanyaları ve eylemleri olarak tanımlanabilir. Kuralların ihlali, diplomatlara ve diğer uluslararası korunan kişilere saldırıyı, uluslararası seyahat ve ticarete saldırıyı veya milletlere çeşitli yollarla şiddet ihraç etmeyi içerebilmektedir.

Kaynakça

- Semercioğlu, H. (2016). *Uluslararası terörizmde küresel işbirliği: Bir ütopya*. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 34(2).
- Al, A. K. (2012). *Uluslararası terörizm ve Türkiye*. Akdeniz Üniversitesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Açıl, M. B. (2010). *Uluslararası terörizm ve terörizmle mücadelenin önemi*. Selçuk Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Türk, Ç. (2018). *Uluslararası terörizm: PKK örneği*. Selçuk Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Kartal, A. B. (2018). *Uluslararası Terörizmin Değişen Yapısı ve Terör Örgütlerinin Sosyal Medyayı Kullanması: Suriye’de DAEŞ ve YPG Örneği*. Güvenlik Stratejileri Dergisi, 14(27), 39-77.